

СЕКЦІЯ 8

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ № 3

УДК 159.9

Дарина Олександрівна ШУТКО,
курсант групи ФЗ-109 ХНУВС

*Науковий керівник: професор кафедри педагогіки та психології
факультету № 3 ХНУВС кандидат психологічних наук, доцент Харченко С. В.*

САМОВИХОВАННЯ ВОЛІ КУРСАНТАМИ ЗВО СИСТЕМИ МВС

Воля – це узагальнене поняття, яке узагальнює низку психологічних феноменів. Воля – це свідоме управління своїми діями, вольове зусилля, властивості волі тощо. Психологічна витримка є складовою частиною вольових якостей особистості та є вкрай необхідною майбутньому поліцейському.

Ф. Н. Гоноволін, В. І. Селіванов, А. Ц. Пуні та інші автори вважають, що вольові властивості особистості формуються в процесі діяльності. Воля є важливою складовою особистості поліцейського та потребує цілеспрямованого розвитку. Задача виховання полягає в тому, щоб додати вольовим зусиллям спрямованість, яка дозволить людині долати труднощі. При цьому необхідно формувати вольові уміння: прийоми самопереконавання, самопідбадьорення, самонаказу.

Самовиховання волі є частиною самовдосконалення особистості і, отже, повинно здійснюватися відповідно до його правил і передусім з розробкою програми самовиховання. Курсанту потрібно указати цілі і задачі вдосконалення: перспективну мету (на 3–4 роки вперед), річну (загальну і по періодах), чергові або найближчі задачі. Потім рекомендується поставити перед собою конкретні задачі і описати шляхи і кошти рішення кожної з них. Потім з урахуванням слабих сторін в розвитку вольових якостей намітити і записати в зошит задачі, шляхи і засоби самовиховання цих якостей. При цьому необхідно:

1. Намітити систему перешкод і труднощів, подолання яких вимагає вияву запланованого вольового уміння. Ризик і небезпека, обмеженість часу на прийняття і виконання рішень; підвищена відповідальність за виконання дій; необхідність діяти за власною ініціативою.

2. Передбачити сприятливі умови, які стимулювали б активність по подоланню перешкод і труднощів.

3. Відпрацювати і почати використати індивідуально придатні прийоми самостимулювання вольових зусиль:

– прийоми мобілізації, що логічно обґрунтовують необхідність виконання намічених дій (самопереконавання, звернення до почуття боргу, тощо), зухвалі стенічні переживання (самопідбадьорення, самоспонування, гра на самолюбстві тощо), що примушують безпосередньо до дій (самонаказання, самозаперечення);

– прийоми організації, пов'язані з відверненням, перемиканням, розподілом і зосередженням уваги, ідеомоторною підготовкою тощо.

4. Встановити обов'язкові для себе правила у вихованні цілеспрямованості (поставив мету – йди до неї твердо; виконання плану – основа успіху; закінчив день – підбий підсумки), наполегливості і завзятості (роби не те, що подобається, а те, що треба; перешкоди для того і існують, щоб їх долати), рішучості (спочатку зрозумій – потім вирішуй; якщо вирішив – роби), витримки і самовладання (навчися володіти собою; роби все і завжди найкращим образом), самостійності та ініціативності (не покладайся тільки на іншого, нехай навіть самого кращого; не чекай, коли тобі укажуть, підкажуть, дадуть завдання, дій за власним почином; будь самим суворим суддею для самого себе).

5. Поповнити свої знання з метою найбільш кваліфікованого рішення поставленої задачі (вивчення спеціальної літератури і досвіду інших, спостереження, експериментування, консультації у фахівців).

Одержано 17.04.2018

УДК 159.9

Денис Васильович СІРИЙ,
курсант групи ФЗ-109 ХНУВС

*Науковий керівник: професор кафедри педагогіки та психології
факультету № 3 ХНУВС кандидат психологічних наук, доцент Харченко С. В.*

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ НАТОВПУ

На початку XX ст. Г. Тард, Г. Лебон, С. Московічі здійснили перші спроби охарактеризувати один з найбільш небезпечних різновидів масовидних форм активності громадян – натовп. При випадковому скупченні, коли люди збираються навколо неординарної події (пожежа, дорожньо-транспортна пригода, бійка тощо), ступінь їх єдності мінімальний, контакти – невпорядковані. Потенційна небезпека для громадського порядку тут полягає в концентрації великої кількості людей на обмеженій території. Адекватними заходами реагування в цій ситуації слід вважати:

– усунення чи локалізацію джерела, об'єкта інтересу;

– зосередження основних зусиль на попередженні подальшого збільшення кількості людей (інформування про ситуацію та можливі варіанти її розвитку, прохання звільнити територію та створити умови для роботи фахівців тощо);

– спостереження за громадянами з метою попередження правопорушень.

Поведінка публіки (глядачів у залі, учасників дискотеки тощо) радикального втручання, як правило, не потребує, достатньо загального контролю за ситуацією та припинення хуліганських вчинків. Але слід пам'ятати, що світлові та звукові ефекти, специфічний ритм і мелодичний малюнок музики створюють умови, коли навіюваність значно підвищується, а раціональний контроль за поведінкою гальмується.

Особливий різновид публіки – футбольні «фанати». Їх ставлення до представників іншої команди та правоохоронних органів агресивне від початку. Необхідно забезпечення контролю за поведінкою на стадіоні, за маршрутами проходження, своєчасного вилучення негативно налаштованих лідерів та осіб, які вчиняють хуліганські дії, перебувають у стані сп'яніння.

При «протесаному» (мітингуєчому) скупченні людей індивідуальна агресивність накопичується, поступово трансформуючись у групову. Типові помилки працівники правоохоронних органів при взаємодії з ними:

- пасивна поведінка на початковому етапі, не вживають ніяких заходів, чекаючи вказівок від вищого керівництва;
- не відбувається вчасно встановлення та своєчасного вилучення «індукторів» емоційного збудження;
- не створюються належні умови для розосереджування людей;
- не враховується почуття анонімності, що породжує впевненість у безвідповідальності та безкарності;
- не вживаються заходи щодо переорієнтації уваги присутніх;
- своєчасно не організується робота з налагоджування контактів та переговорів із групою, що активно висловлює невдоволення;

– нерішучі та некваліфіковані дії, які провокують активність натовпу.

Підсумуємо найбільш загальні правила щодо поведінки правоохоронців при охороні громадського порядку в умовах натовпу:

– утримання від зауважень на адресу конкретних осіб, спорів і суперечок, роз'яснення присутнім, по можливості, сутності того, що відбувається, та можливих варіантів розвитку ситуації;

– утримання від надто прямолінійних та жорстких дій, не відповідних конкретним подіям, від прагнення досягти результату якнайшвидше;

– вживання лише тих заходів, що відповідають ситуації й поведінці правопорушника;

– перехід до активних дій лише за умови, що всі інші заходи впливу на учасників масового експесу вичерпані.

Одержано 17.04.2018

УДК 159.9

Ірина Ігорівна ШЕВЦОВА,

курсант групи Ф3-405 ХНУВС

Науковий керівник: професор кафедри педагогіки та психології

факультету № 3 ХНУВС кандидат психологічних наук, доцент Харченко С. В.

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ ДИНАМІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТЕМПЕРАМЕНТУ ТА ПОВЕДІНКИ У ФРУСТРУЮЧІЙ СИТУАЦІЇ КУРСАНТІВ ВНЗ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Незмінним і постійним супутником нашого життя є стрес. Літературні дані свідчать, що з екстремними ситуаціями, які виникають в процесі професійної діяльності, найкраще справляються особи, що мають сильну нервову систему і рухливість нервових процесів. Чим напруженіше діяльність та вище відповідальність, чим вище ціна помилки тим в більшій мірі погіршується ефективність діяльності людей зі слабкою нервовою системою. Люди ж з сильною нервовою системою, навпаки, в цій ситуації мобілізуються та покращують ефективність своєї діяльності. Д. Бродбент дійшов до висновку, що інтроверти при виконанні завдань, що моделюють операторську діяльність, працюють краще, ніж екстраверти, так як вони більш сконцентровані, рідко відволікаються та більш придатні до монотонної та потребуючої уваги і стійкості роботи. У меланхоліків стресові реакції найчастіше пов'язані з розладами, наприклад, тривогою. У холериків – типова стресова реакція – гнів. Легше всього, завдяки своїй сильній нервовій системі, переносять стреси сангвініки. Ця проблема залишається актуальною в зв'язку з поширенням стресових та фруструючих ситуацій в професійній діяльності поліцейського.

В проведеному дослідженні були використані психодіагностичні методики: методика діагностики динамічних властивостей темпераменту В. Н. Смирнова, тест С. Розенцвейга, опитувальник С. Хофбола та кореляційний аналіз Спірмена. Участь в дослідженні прийняли 35 курсантів ХНУВС.

Акцентування суб'єктом наявності перешкоди у фруструючій ситуації було статистично вірогідно ($p < 0,01$) негативно в обстеженій групі пов'язано з рівнем екстраверсії та темпом реагування і позитивно – з ригідністю.

Інтерпретація фруструючій ситуації людиною як сприятливої була пов'язана у учасників дослідження достовірним позитивним кореляційним зв'язком ($p < 0,05$) з екстраверсією і вірогідно негативно – з рівнем ригідності.

Схильність відповідальності особи, яка потрапила у фруструючу ситуацію, зводили до мінімуму, уникати осуду пов'язана достовірним позитивним кореляційним зв'язком ($p < 0,05$) з ригідністю і активністю.

Екстрапунітивні реакції, спрямована на оточення у формі підкреслення ступеня фрустраційної ситуації, у формі осуду зовнішньої причини фрустрації, іноді іншій особі ставиться в обов'язок дозволити дану ситуацію, були негативно достовірно пов'язані з ригідністю ($p < 0,05$) в обстеженій групі курсантів, а інтрапунітивні реакції, спрямовані суб'єктом на самого себе, обстежуваний приймає фрустраційну ситуацію як сприятливу для себе, приймає провину або ж бере на себе відповідальність за виправлення цієї ситуації, статистично достовірно позитивно.

Коефіцієнт груповий конформності (GCR) був в обстеженій групі зв'язаний статистично достовірним ($p < 0,05$) негативно зв'язком з рівнем активності і не пов'язаний з іншими властивостями темпераменту.